

що вичерпав себе» і проблема правильного викладу тексту. До технічних – стилістичні проблеми, орфографічні й синтаксичні помилки. У процесі перекладу необхідно звертати увагу на проблему різноплановості аудиторії. Не всі слухачі, телеглядачі й читачі мають однакові знання, досвід і перебувають на однаковому рівні. Також при перекладі необхідно враховувати специфічну мову журналістики, яка має свою професійну лексику, жаргон та уникати типових помилок які роблять журналісти при написанні матеріалу.

Перспективними є дослідження дискурсу синхронної комунікації у чатах, форумах, гостьових книгах.

SUMMARY

The article examines the news texts of Italian mass media, their lingual peculiarities; the major problems of the modern Italian language are highlighted. An analysis of innovative processes in modern media text is done; the main tendencies in updating of mass media vocabulary are determined as well as its fields of application.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Коломієць Н. В. Лінгвістичні особливості організації гіпертексту Інтернет-новини (на матеріалі англійської мови) Дис... канд. філолог.наук: 10.02.04 / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. - Київ, 2004.
2. Ferri P. Teoria e tecniche dei nuovi media. Pensare e lavorare nell'epoca della rivoluzione digitale. - Guerini e Associati. - 2002.
3. Стояновская И.П. СМИ и политика в современной Италии «империя» Берлускони: Дисс... канд. фил. наук // Российский университет дружбы народов. – М., 2004.
4. Martinago E., Pasteris V., Romagnolo S. Sesto potere. Guida per giornalisti, comunicatori aziendali, formatori nell'era di Internet, Apogeo. – Milano, 2000.
5. Коломієць Н.В. Особливості комунікації в інтернеті // Проблеми семантики слова, речення та тексту: 36. наук, праць. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2002. – Вип. 8. – С. 150–156.
6. Эко У. От Интернета к Гутенбергу: текст и гипертекст // Отрывки из публичной лекции Умберто Эко на экономическом факультете МГУ 20 мая. - М., 1999: <http://www.philosophy.ru/library/eco/internet.html>.
7. Bechelloni G. Giornalismo o postgiornalismo. – Napoli, Liguori, 2001.
8. De Rosa G. Tra informazione e disinformazione: Il ruolo dei “mass media” in Italia // Civiltà cattolica. – Roma, 1997.
9. Eco U. «Stampa, Tv e Internet. Passato, presente e futuro dei rapporti tra nuovi e vecchi media» in Problemi dell'informazione n.2-3, Il Mulino, Bologna, 2001.
10. Menduni E. Linguaggi della radio e della televisione, teorie e tecniche. – Laterza, Bari, 2002. – P.19-30.
11. Mottana G. Il mestiere del giornalista. Casa Editrice Guido. – Milano, 1999.
12. Zolli P. Come nascono le parole. – Milano, Rizzoli, 1989.
13. Zingarelli N. Lo Zingarelli 2006. Vocabolario della lingua italiana. – Zanichelli, 2005.
14. Sabatini F., Coletti V. Il Sabatini Coletti. Dizionario della lingua italiana 2005. Con allegato Cd-Rom. Rizzoli Larousse, 2004.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Corr. - Corriere della sera, Giorgini P. Il Genoa bloccato in attesa di Napoli-Juve, 15 ottobre 2006: <http://www.corriere.it/Speciali/Sport/2006/Campionato/SerieB/g-10/index.shtml>
2. Corr. - Corriere della sera, Baglietti A. Faccia a faccia, 22 ottobre 2006: http://www.corriere.it/Primo_Piano/Sport/2006/11_Novembre/05.shtml.

СУЧАСНІ КОМП'ЮТЕРНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИКЛАДАННІ СПЕЦКУРСІВ З ПЕРЕКЛАДУ

**О.О. Ковтун,
В.М. Сердюк**

Дана стаття присвячена проблемі розробки комп'ютерних технологій й впровадження їх у практику навчання студентів-перекладачів. Автори звертають увагу на необхідність формування навичок використання комп'ютерних програм. Розглядається роль комп'ютерно-перекладацької практики в процесі психологічної і методологічної підготовки студентів.

Робиться висновок, що застосування нових комп'ютерних технологій забезпечує якісну освіту студентів.

Розробка й впровадження у практику навчання комп'ютерних технологій – це природний результат розвитку суспільства, в якому сьогодні відбувається інформатизація практично всіх сторін діяльності людини. В Україні інформатизація стала державною політикою, розпочинаючи з Указу Президента України № 186/93 від 31.05.93р. „Про державну політику інформатизації України”.

Принциповим з цього приводу є питання про забезпечення таких освітніх послуг, які своєчасно готували б майбутніх професіоналів до інформаційного майбутнього. Така підготовка, з нашої точки зору, повинна включати комплекс комп'ютерних дисциплін, що вивчаються у кожному семестрі протягом всіх років навчання. Ці дисципліни мають як загальноосвітній, так і вузькопрофесійний характер. До загальноосвітніх дисциплін відносяться такі дисципліни, як: “Комп'ютерна техніка”, “Основи інформатики та прикладної лінгвістики”, “Технологія комп'ютерної обробки текстів і графічних матеріалів”. До дисциплін вузькопрофесійного спрямування у якості спецкурсів можна віднести такі дисципліни, як: “Комп'ютерний переклад”, “Комп'ютерні системи вивчення іноземної мови”, “Застосування Інтернет-технологій для проведення занять з іноземної мови” та інші. Факультети іноземних мов вищих навчальних закладів повинні мати досвід викладання таких дисциплін.

У ході підготовки майбутніх перекладачів варто ознайомити студентів з методикою використання комп'ютерних засобів, з досвідом закордонних і вітчизняних викладачів, сформувати у студентів практичні навички використання комп'ютерів і різних комп'ютерних програм для машинного перекладу. Цьому сприяє викладання спецкурсу „Комп'ютерні системи перекладу”, при вивченні якого не тільки розглядаються технічні засоби і прийоми роботи з електронними словниками Lingvo і Multilex, системами електронного перекладу Proling Office та Promt різних версій, але й набуваються практичні навички перекладу з однієї мови на іншу, аналізуються переклади текстів різної тематики: науково-технічні, публіцистичні, художні. Спецкурс „Комп'ютерні системи перекладу” розрахований на 36 годин, які розподіляються протягом семестру наступним чином:

Вступне заняття (2 год.); електронний словник Lingvo (10 год); електронний словник Multilex (2 год); система Proling Office (6 год); система електронного перекладу Promt (10 год); залікове завдання (6 год).

Заняття складається з теоретичної і практичної частин. Першу частину заняття студенти ведуть електронний конспект лекцій, куди заносять дані про роботу із словниками і системами перекладу, які їм повідомляє викладач. Друга частина заняття присвячена опануванню практичними навичками. Для формування і закріплення навичок роботи з електронними словниками і системами перекладу студенти під керівництвом викладача виконують численні вправи, спрямовані на переклад слів, словосполучень, абрєвіатур, речень, прислів'їв і приказок. Результати роботи заносяться в особисту папку студента під відповідною назвою файлу, наприклад „вправи Lingvo”, „вправи Promt”. Передбачено виконання самостійних, індивідуальних і залікового завдань. Методичні вказівки по їх виконанню зберігаються у папці „викладач”, про яку студентам повідомляють на вступному занятті. Приклади вправ та фрагмент електронного конспекту студента наведені нижче.

Приклади вправ для тренування навичок роботи із словником Lingvo

Вправа 1. Переклад слів.

Знайдіть в словнику переклад слів.

Вправа 2. Переклад словосполучень.

Знайдіть в словнику переклад словосполучень.

Вправа 3. Самостійна робота.

Знайдіть в словнику переклад слів і словосполучень, порівняйте їх значення в різних галузевих словниках.

Вправа 4. Переклад прислів'їв.

Розгляньте різні варіанти перекладу прислів'їв.

Вправа 5. Переклад абревіатур.

Знайдіть в словнику переклад скорочень слів.

Вправа 6. Англо-український переклад речень.

Перекладіть речення.

Вправа 7. Українсько-англійський переклад речень.

Розгляньте особливості перекладу речень з української на англійську мову.

Вправа 8. Індивідуальне завдання.

Фрагмент електронного конспекту студента

Комп'ютерні системи перекладу

Вступ.doc

1. Електронні словники (Lingvo)
2. Програми електронного перекладу тексту

Технологія роботи з електронним словником.doc

1. Загальний огляд програми.
2. Засоби пошуку перекладу в електронному словнику.
3. Розміщення вікон словника на екрані.
4. Доповнення електронного словника.
5. Переміщення тексту з картки з перекладом у текстовій редактор.

Система обробки текстів.doc

1. Загальний огляд системи.
2. Огляд модуля Плай.
3. Підготовка оригіналу тексту до перекладу.
4. Технологія коректування отриманого перекладу.

Система перекладу текстів PROMPT.doc

1. Передача тексту в середовище перекладу.
2. Збереження документа PROMT. (розширення std.).
3. Способи перекладу.
4. Додавання невідомих слів і резервування слів.
5. Збереження відкоректованого тексту.
6. Комплексний переклад і коректування тексту .

Комп'ютерно-перекладацька практика є важливою ланкою в системі професійної підготовки перекладачів, які б володіли комп'ютерними знаннями і вміли застосовувати їх у своїй професійній діяльності.

Практика поглиблює, закріплює і розширює теоретичні знання, придбані студентами в процесі вивчення курсів з історії мови, теорії і практики перекладу, основ редагування; знайомить студентів з практичною діяльністю підприємства, роботою перекладачів у різних галузях науки і техніки. Під час проходження практики студенти опановують основні прийоми науково-технічного перекладу, збору й обробки мовного матеріалу, самостійного аналізу мовного матеріалу.

Комп'ютерно-перекладацька практика поряд з іншими видами практик є частиною програми по придбанню практичних навичок студентами вузу. Вона проводиться з метою підвищення якості підготовки фахівців. Метою практики є придбання студентом-перекладачем стійких навичок роботи з персональним комп'ютером, психологічна і методологічна підготовка студентів до професії перекладача, який би міг користуватися новітніми досягненнями інформаційних технологій.

Основні завдання практики включають прилучення студентів до безпосередньої практичної діяльності, формування професійних умінь і навичок, удосконалення

придбаних знань по оволодінню персональними комп'ютерами, електронними словниками, комп'ютерними системами перекладу, довідниками, енциклопедіями, технологією сканування й оптичного розпізнавання друкованих текстів, встановлення і зміцнення зв'язку теоретичних і спеціальних знань із практикою, освоєння методик перекладу і редагування, вироблення творчого, дослідницького підходу до перекладацької діяльності, придбання навичок аналізу результатів своєї праці, а саме: підготовка оригіналу тексту до електронного перекладу, перевірка орфографії і граматики тексту, перетворення типів файлів для організації обміну даними між різними програмами, редагування отриманого комп'ютерного перекладу, формування потреби в самоосвіті і користуванні довідковою літературою.

В результаті проходження практики студент повинен уміти виконувати роботу по перекладу текстів різної тематики з англійської мови на українську і в зворотному напрямку з використанням сучасних комп'ютерних технологій, користуватися методикою комплексного комп'ютерного перекладу з побудовою технологічного ланцюжка застосування декількох комп'ютерних програм, працювати з різними допоміжними засобами: сканером, принтером, дисководом, складати супровідну документацію, знати про новітні досягнення в області теорії і практики науково-технічного перекладу, особливості перекладу науково-технічних текстів, види лексичних і граматичних трансформацій при перекладі, сучасний стан теорії і практики машинного перекладу, методи і прийоми автоматизованого перекладу і реферування, вимоги, пропоновані до оформлення письмового перекладу, принципи організації роботи перекладацьких установ.

В ході практики студенти-практиканти виконують наступні види робіт: одержання індивідуального завдання, що складається з комплекту матеріалів для перекладу не менше 2-х джерел з різних галузей науки і техніки; складання індивідуального плану роботи на період проходження практики в комп'ютерному центрі інституту; сканування отриманих для перекладу друкованих текстів і перетворення їх до електронного вигляду; підготовка оригіналу тексту до комп'ютерного перекладу; переклад текстів за допомогою програми комп'ютерного перекладу; обробка отриманого комп'ютерного перекладу, його редагування; ведення щоденника практики; написання звіту про проходження комп'ютерно-перекладацької практики; подання матеріалів і одержання диференційованого заліку за результатами проведення практики.

На першому етапі практики студент виконує сканування і розпізнавання отриманих в якості індивідуального завдання сторінок друкованого тексту для їхнього перетворення до електронного вигляду.

Результатом першого етапу повинна бути поява в особистій папці студента папки з відсканованим пакетом і файлом текстового редактора, що містить електронний варіант друкованих сторінок індивідуального завдання.

Керівникові практики за іменем файлу повинно бути зрозуміло, що він відноситься до практики і містить електронний варіант друкованих сторінок індивідуального завдання.

Правильність збереження файлу текстового редактора й відсканованого пакета, а також сегментування пакета перевіряє викладач, що є керівником практики від кафедри "Інформаційних технологій" після завершення студентом першого етапу роботи відповідно до встановленого графіка перебування викладача в комп'ютерному класі кафедри.

На другому етапі практики студенти виконують підготовку електронних оригіналів друкованого тексту до комп'ютерного перекладу. Текст окремого джерела за допомогою буфера обміну з файлу, що містить електронний варіант усіх друкованих сторінок потрібно скопіювати в новий документ і зберегти з ім'ям, у якому відбивається назва джерела і номери сторінок друкованого тексту.

Після формування окремого файлу з електронним оригіналом конкретного джерела студент повинен виконати перевірку орфографії і граматики тексту

оригіналу, а також перевірити правильність форматування абзаців тексту відповідно до методики вивченої в рамках дисципліни "Комп'ютерні системи перекладу".

Результатом другого етапу практики повинна бути поява в структурі папок студента файлів текстового редактора з іменами, які відповідають окремим джерелам індивідуального завдання, кількість файлів повинна відповідати кількості заданих джерел перекладу.

На третьому етапі практики студенти виконують комп'ютерний переклад сформованих електронних оригіналів друкованого тексту.

Для цього необхідно у відповідній програмі перекладу відкрити файли оригіналів і, підключивши при необхідності спеціалізовані словники, виконати комп'ютерний переклад всього тексту. Потім проаналізувати переклад, що вийшов, і додати в словник користувача слова, які не одержали перекладу. Разом з додаванням неперекладених слів у словник потрібно виконати резервування тих слів, що не можуть бути перекладені і мають потребу в транслітерації, або залишаються в тексті перекладу без змін.

Після додавання невідомих програмі комп'ютерного перекладу слів у словник і резервування слів, що не підлягають перекладу потрібно повторити процедуру комп'ютерного перекладу всього тексту і зберегти середовище перекладу у вигляді файлу з ім'ям, з якого було б зрозуміло, що міститься в цьому файлі.

Результатом третього етапу практики повинна бути поява в структурі папок студента файлів програми комп'ютерного перекладу, що містить середовище перекладу конкретних джерел. Кількість файлів повинна відповідати кількості заданих джерел.

На четвертому етапі практики студенти виконують редагування отриманого комп'ютерного перекладу. Воно полягає в тому, щоб виправити допущені в процесі комп'ютерного перекладу помилки, пов'язані з неправильною граматичною побудовою речень, а також невірною інтерпретацією перекладу програмою перекладу окремих слів у конкретному контексті.

Для застосування можливостей додаткового електронного словника необхідно запустити цю програму за допомогою відповідного ярлика з пункту головного меню операційної системи.

Передачу невідомих слів з тексту оригіналу в програму електронного словника необхідно здійснювати за допомогою буфера обміну, копіюючи потрібне слово в буфер у програмі перекладу і вставляючи з буфера обміну в рядок введення електронного словника.

У результаті четвертого етапу практики в збереженому середовищі перекладу буде міститися відредагований студентом текст перекладу.

На п'ятому етапі практики студенти виконують збереження комп'ютерного перекладу в окремі файли.

Збереження виконують у програмі комп'ютерного перекладу, відкривши відповідне середовище перекладу і використовуючи для збереження файл проміжного формату. Ім'я файлу проміжного формату з відредагованим перекладом повинне відповідати імені файлу переведеного оригіналу.

Після збереження відредагованого перекладу у файлі проміжного формату файл, що вийшов, потрібно відкрити в текстовому редакторі і перетворити його у файл текстового редактора.

Результатом п'ятого етапу практики повинна бути поява в структурі папок студента файлів проміжного формату і файлів текстового редактора, що містять відректований переклад конкретного джерела. Кількість файлів повинна відповідати кількості заданих джерел перекладу.

Файли проміжного формату і файли, перетворені у формат текстового редактора, перевіряє викладач, що є керівником практики від кафедри "Інформаційних технологій" у процесі перевірки виконаної студентом роботи по закінченню практики.

Після формування файлів студент повинен виконати форматування тексту перекладу відповідно до методики вивченої в рамках дисципліни "Комп'ютерна техніка" і роздрукувати його на принтері.

Перевірка правильності виконаного перекладу здійснюється викладачем, що є керівником практики від кафедри іноземних мов. Викладач вносить у роздрукований текст перекладу свої зауваження і виправлення, а також ставить свою оцінку якості перекладу.

Перевірена викладачем роздрукована перекладеного тексту повертається студентові для внесення змін в електронний варіант перекладу. Після внесення в текст перекладу необхідних виправлень студент звертається до викладача, що є керівником практики від кафедри "Інформаційних технологій", що перевіряє наявність у файлової структури особистої папки студента всіх необхідних файлів і ставить свою оцінку роботи студента. Після зазначеної перевірки студент може приступити до складання звіту.

Звіт про проходження навчально-виробничої практики повинен містити: короткий опис роботи студента в період проходження практики; склад і характеристику (призначення і короткий опис) основних документів, оброблених студентом; характеристику технічних і програмних засобів, використаних студентом при роботі з документами; словник нових термінів, що зустрілися студентові в процесі роботи; перелік зауважень викладачів; короткі висновки; додатки

Звіт повинен бути підготовлений за допомогою ПК у текстовому редакторі (включаючи титульний лист) з дотриманням усіх правил редагування вивчених у рамках дисципліни "Комп'ютерна техніка". Загальний обсяг звіту (включаючи додатки) - до 25 сторінок друкованого тексту.

Під час практики студенти ведуть щоденник, у якому відзначають по календарних днях виконану роботу, ведуть облік перекладених документів, етапів практики. Щоденник є звітним документом і містить відгук керівників про роботу студента.

Підсумки комп'ютерно-перекладацької практики підводяться безпосередньо після закінчення практики. Студенти у встановленому порядку здають залік з диференційованою оцінкою, звітуючи на спеціальному засіданні кафедри або підсумковій конференції інституту при участі викладачів кафедр "Інформаційних технологій" і іноземних мов.

Ми вважаємо, що за умов такого підходу нові інформаційні технології дозволять розв'язати низку нових дидактичних завдань, а їх застосування забезпечить підвищення якості освіти.

SUMMARY

The present article is devoted to the problem of working out computer technologies and applying them in the practice of teaching students-translators. The authors pay attention to the necessity of the formation of skills of using computer programs. The role of the computer-translation practice in the process of the psychological and methodological training of students is considered. The conclusion is made that the application of new computer technologies provides the qualitative education of students.

ВТІЛЕННЯ РОМАНТИЧНОЇ МОДЕЛІ ПЕРЕКЛАДУ В ПЕРЕКЛАДАЦЬКІЙ ШКОЛІ ПАНТЕЛЕЙМОНА КУЛІША

Л.В. Коломієць

У статті вперше розглядається кризь призму етики та естетики романтичної концепції перекладу перекладацька шекспіріана Пантелеймона Куліша як цілісне явище романтизму в західноєвропейському контексті. Зокрема, аналізується текст перекладу «Гамлета» з погляду системи перекладацьких прийомів, націлених на втілення романтичного ідеалу перекладу.